

== Velja po pošti: ==
 Za celo leto naprej . . . K 26.—
 za en mesec 2.—20
 za Nemčijo celoletno . . . 29.—
 za ostalo inozemstvo . . . 35.—
V Ljubljani na dom:
 Za celo leto naprej . . . K 24.—
 za en mesec 2.—
 V upravi prejemam mesečno . . 1.—80
Sobotna izdaja:
 za celo leto K 7.—
 za Nemčijo celoletno . . . 9.—
 za ostalo inozemstvo . . . 12.—

SLOVENEK

== Inzerati: ==
 Enostolpna pettivrsta (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
 za enkrat po 3) v
 za dva- in večkrat . . . 25,,
 pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.
 == Poslano: ==
 Enostolpna pettivrsta po 60 vin.
 Izhaja vsak dan, izvenredno ne-
 delje in praznike, ob 5. uri pop.
 Redna letna priloga vrniti red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
 Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne branilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511, bosn.-herc. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 188.

Pred novim italijanskim napadom na Krasi. - Lahki odklonili premirje na vrhu Cimone. - Šrditi ruski napadi. - Vulkanski in Szurdauški prelaz smo izpraznili. - Strašni boji ob Sommi. - Bolgari zopet porazili Srbe. - Venizelos došel na Kreto.

Naši nasprotniki in mir.

Ni mogoče tajiti, da je velik del prebivalstva — posebno revnejšega — v sovražnih deželah sit vojne in si iz vsega srca želi miru. To kažejo pretresanja o vojnih ciljih in mirovnem vprašanju, ki so na dnevnem redu. Zlasti Francoze obhaja groza ob misli na milijonske krvave žrtve, katerim še vedno ni videti ne konca ne kraja. V francoski, italijanski in ruski socialni demokraciji se pojavljajo močne struje, ki so za mir in za takojšnjo obnovo mednarodnih odnosov z nemško socialno demokracijo. Žal pa, da te struje nimajo nikjer večine in tudi ostalo miro-ljubno prebivalstvo nima nikjer moči, da bi uveljavilo svoje mišljenje.

Tem večjo besedo pa imajo povsodi hujskači. Le-ti naravnost besne, ker se brez kraja in konca vleče brezuspešna ofenziva ob Sommi in ker se divji ruski navalji slejkoprej razbijajo ob zidu nemških in avstro-ogrskih čet. Pa še rumunska pomoč se je izkazala kot malopombna in vse prej nego odločilna. Namesto da bi končno spoznali, da je nemogoče streti osrednji velesil, pa se v svojem slepem sovražstvu čimdalje tembolj zajedajo v nedosežne vojne cilje, kakor jih je razkrila »National Review«, ter hujskajo na vojno do zadnjega moža. Francoski socialni demokrati so nedavno na svojem strankinem kongresu izjavili, da ne more biti prej govora o miru, dokler francoske pokrajine niso izpraznjene, Belgija in Srbija upostavljeni ter Alzacija in Lorena priklopljeni Franciji. Kakor vidimo, celo socialni demokrati, ki so glede vojnih ciljev vsaj nekaj zmernejši nego meščanske stranke, niso resno za mir.

Iz članka v »National Review« o vojnih ciljih entente, katerega smo tudi mi prinesli v izvadku, je razvidno, da zasleduje Anglija še en poseben cilj: Z nezasišanimi obeti Franciji in Belgiji bi rada ti dve deželi za vedno priklenila nase in preprečila za vso bodočnost, da bi se sprijateljili z Nemčijo. Ravnotako naj postane Rusija za vedno službeno Angliji s tem, da s priklopljivjo nemških poljskih provinc dobi premoč na kontinentu ter se

tako za vedno odtegne aspiracijam v Aziji, ki bi utegnile postati nevarne britanskim interesom.

Iz vsega navedenega sledi, da v sovražnih državah pač vre med revnejšim ljudstvom, ki si za vsako ceno želi miru, da pa odgovorni činitelji tega mnenja še prav nič ne vpoštevajo in še vedno vse upajo in tvegajo za dosego nemogočih vojnih ciljev. Odgovornost za nadaljevanje te strašne moralne vojne zadeva izključno nje. Mi bomo tudi dalje vršili svojo dolžnost. Prav je, da se ob tem ne varamo in ne verjamemo mirovnim vestem, ki se pojavljajo po raznih nevtralnih listih. O miru zaenkrat ni govora.

Ogrski državni zbor.

Budimpešta, 26. septembra. (K. u.) Poslaniška zbornica razpravlja o poročilu ministrskega predsednika glede na izvajanje izrednih pooblastil med vojsko. Poročevalec je opozarjal na stremeljenja naših sovražnikov, ki bi nas radi tudi gospodarsko uničili. Okolnost, ker Ogrska lahko klubuje tudi z ozirom na gospodarstvo, upravičuje za najboljše nade v bodočnosti. (Pritrujevanje na desnici.)

Poslanec Czermak (neodvisna stranka) je izjavil za svojo stranko, da odklanja predlogo. Graja posebno nezadostne odredbe vlade z ozirom na splošno dražnjo.

V imenu delavske stranke je izjavil poslanec Grätz: Gre pred vsem za to, da se tista petlina, ki presega potrebščine v mirnih časih, primerno razdeli. Ukrepi vlade, da se rešijo vprašanja o živilih in o njih cenah ne zadoščajo, če ne bo tudi občinstvo pametno sodelovalo. Govornik zahteva, naj se uvedejo nakaznice na meso in na mast še v času, ko se še niso izčrpale popolnoma vse zaloge; osredotoči naj se tudi preživljanje. Nikakor ne gre za to, da se ustanovi še četrta centrala poleg tistih treh central, ki že obstojajo, marveč gre za to, da se ustanovi edina, nova centrala, ki bo obsegala celo preživljanje. (Živahno pritrujevanje.)

Poslanec Jaczko (Apponyijeva stranka) pravi: Državno pravno razmerje z Avstrijo predvsem povzroča, zakaj vlada ne

more zagotoviti potrebne množine živil. Ker ni carinskih mejnikov, ne pomagajo vse najvišje cene, ker dobavljajo večino predmetov Avstriji. Izjavil je končno, da odklanja poročilo ministrskega predsednika.

Stališče Hrvatov.

Poslanec Marius Pejačević izjavi v imenu poslancev hrvatskega sabora, da vzamejo hrvatski poslanci poročilo ministrskega predsednika, v kolikor tiče skupnih zadev Ogrske in Hrvatske in da hrvatski poslanci popolnoma zaupajo ministrskemu predsedniku.

Govorila sta še poslanca Huszar in Kovacsy, nakar se je razprava prekinila. Prihodnja seja bo jutri.

Za naše pravice na Primorskem.

O goriško-gradiščanskem veleposestvu smo prejeli naslednje pojasnilo: V 211. številki Vašega cenj. lista ste priobčili notico o deputaciji »italijanskega« goriško-gradiščanskega veleposestva, ki se je nedavno oglasila pri Nj. ekselenci gospodu namestniku v Trstu. Pisec zgornje notice očitno ni dobro orientiran o razmerah med našim goriško-gradiščanskim veleposestvom. Saj bi moral drugače pač vedeti, da gotova »Legä« ali »Assoziacione dei possidenti« itd., delo zloglasnega iredentista notarja dr. Ballabena iz Gorice, ki je vsakakor mišljeno pod označbo »italijansko veleposestniško društvo«, že davno več ne funkcionira in je bilo sploh iz vsega početka mrtvo porojeno dete. Kar se tiče organizacije slovenskega goriškega veleposestva, je treba naglasiti, da je dotično veleposestniško društvo v Gorici — vsaj kolikor je bilo v javnosti znano — zasledovalo zgolj politične svrhe; sploh je bilo pa skrajno rekodkaj slišati o njem, razen tu in tam povodom deželnozborskih volitev. Organizacija »italijanskega« goriško-gradiščanskega veleposestva, kakor si jo očitno predstavlja g. pisec, sploh ne obstoja, pač pa meseca maja t. l. v Gradcu osnovano »Društvo veleposestnikov v Goriško-Gradiščanski«. To društvo si je stavilo za nalogo, zastopati in braniti koristi goriškega veleposestva

brez razlike narodnosti, toda z najodločnejšim poudarkom strogega cesarju in domovini zvestega mišljenja. Naloga društva je velevažna posebno sedaj, ko nam je vojna vzela vse naše premoženje in imetje, toda organizacija je mišljena kot trajna ustanova tudi za mirno dobo, da se za vsikdar onemogočijo sovražne odredbe, ki kršijo naše najvitalnejše koristi, ne da bi se nas le vprašalo za mnenje, kakor se je to zgodilo v zadnjih letih pred vojno. Nil de nobis sine nobis! Zaupniki tega društva so bili tedaj nedavno v Trstu, njegovi ustanovitelji pa svoj čas na Dunaju v deputaciji. Ob sebi se razume, da so mogli oboji nastopati le v imenu oseb, ki so jih v to izrečno pooblastili oziroma v imenu tistih veleposestnikov, ki so člani društva in ne v imenu celokupnega goriško-gradiščanskega veleposestva. Doslej je pristopilo društvu že zelo veliko članov, in sicer nikakor ne samo iz takoiimenovanega »italijanskega« veleposestva, marveč tudi prav mnogo iz slovenskega dela dežele. Žal, da pretežnega dela slovenskega veleposestva ni bilo mogoče vabiti k pristopu, ker je nekaj interniranih v sovražni deželi, nekaj se jih nahaja v zasedenem ozemlju, o drugih pa se ni moglo izvedeti sedanjega bivališča. Sploh je pa označba »italijansko« veleposestvo, s katero pisec omenjene notice naše zastopnike naravnost stigmatizira, docela napačna, ker na Goriško-Gradiščanskem ne poznamo nikakega italijanskega veleposestva, marveč edino le furlansko veleposestvo (in slovensko seveda). Furlanska in italijanska narodnost sta pa v istem medsebojnem razmerju kakor ukrajinska in ruska. Nikakor torej ne gre žigosati celokupnega furlanskega veleposestva s sramotnim pridevkom »italijansko«, čeravno je tudi v njegovih vrstah nekaj obžalovanja vrednih izjem. Kar se tiče posebej obeh zastopnikov »Društva veleposestnikov na Goriško-Gradiščanskem«, ki sta bila v deputaciji pri tržaškem namestniku, bodi naglašeno, da leži posest obeh izključno v slovenskem delu dežele, a tudi njuno politično mišljenje in druge okolnosti so pač dovolj znane, da ne bi se mogel v dobri veri pač nihče tako izpozabiti, da bi ju prišteval k takoiimenovanemu »italijanskemu« veleposestvu. Da se je to

LISTEK.

Kako se bore in umirajo za domovino naši lantije.

† Karel Terpin,
 enoletni prostovoljec, padel 3. julija 1916 v Vzhodni Galiciji.
 Spisal F. P.

Bilo je 3. julija popoldne, v gozdu Kobolica, ob levem bregu Pruta, nekako v sredi rračne črte med Kolomejo in Delatynom. Hladen veter je pihljaj, igral se z listi visokih bukev in gnal po nebu raztrgane oblake. Pritajeno so šuštele mogočne buke, tiho in obzirno, kakor se govori v mrliški sobi. Saj jih je zadnja dva dneva pod njihovim zelenim baldahinom toliko leglo, zasnut nevzdramen sen!

Nekako ob 2. uri povelje: Naprej! Pred par urami so se umaknili Rusi v druge postojanke, in zdaj veljajo, jih pregnati tudi od tam. Tiho se pomiče po molčečem lesu, preko globokih jarkov in preperelih pragozdnih debel vrsta vojnosihih postav, na obrazih odločnost, neizprosna volja in jastrebja pozornost. To so izkušeni vojaki, ki so zrlili smrti v oči že na nešteti bojiščih. Naenkrat zaprasketajo v ospredju in ob levem boku puške in strojnice in smr-

tonosen svinec nam sikne preko glav. Sovražnik, utrjen tristo korakov pred nami za barikadami bukovih debel in drv, nas je zapazil in otvoril na nas ljut ogenj. »Naprej!« Se krčevitejše stisne vsak puško, svojo ljubico, da lahko zaškrtata natakneni zarjaveli bajonet — in hajdi, v skokih od debela do debela, sovragu naproti . . .

Na moji levici nekdo bolešno zajeci. Postanem, pogledam. Moj ljubi prijatelj, moj pobratim Karlček, omagaže, s težavo se vleče par korakov nazaj in se zgrudi, krvaveč iz leveice. Priskoči sanitetni podčastnik, potegne ga v kotlino za krepkim debelom in ga odpne čez pas: v boku zazija velika rana. »Karlček, saj ni hudo?« kriknem. Spozna me po glasu in se ozre. Nič odgovora, le oči, nekdanj vedno vesele, se milosrdno upro vame: v njih dobrota, ihtenje brez solz in slovo. In ko me takoj odpokliče trda dolžnost naprej v vojni vihar, se še nekajkrat ozrem in vselej sreča moj pogled dve mili lučki v smrtnobledem obrazu, kot dve nemi prošnji: Ne idi, ne ostavljam te samega . . . Nikoli, nikoli ne pozabim teh oči.

Rusi so takrat kanili, da nas s svojim umikom privabijo v premikovališče široko odprtih klešč, ki jih ob pravem času stisnejo. Pa so jih stiskali zaman. Na večer drugega dne se je naša stotnja umaknila v rezervo, po neprestanem ognju treh dni in dveh noči. Ali, koliko tovarišev je ostalo v onem bukovem gozdu za vedno, koliko

se jih je vrnilo, pohabljeni za vse življenje. Prvo vprašanje v ozadju je veljalo prijatelju Karlu. »Mrtev! Strel mu je prodir roko in raztrgal ves spodnji život. Tri ure pozneje, med transportom, je izdihnil.«

Dolgo nisem zaspal tisti večer. Legel sem v samotno zatišje, zrl v zvezdnato noč, a duh moj je z jadrno naglico odgrinjal sliko najinega štirinajstmesečnega drugovanja.

Bilo je prve dni lanskega majnika. Na sever je drdral gorenjec; v njem vriskanje in petje novega maršbataljona, čvrstih, mladih fantov z ocvetličnimi čepicami in možato samozavestjo. Meni nasproti prostovoljec, pridelen par ur pred odhodom naši stotnji. Précej so mi ugajale njegove svetle odkrite oči in njegov zdravi in vedri obraz, in spoprijateljila sva se za do smrti, jaz in Karel Terpin.

Pri Sv. Luciji izstopimo, ponoči se podamo peš v Tolmin. In kmalu nato: Vojska z Italijo! V zgodnjih urah 24. majnika odkoraka naša stotnja proti tolminkemu mostišču, kjer so stale že druge stotnije bataljona v svojih postojankah. Skupaj sva stopala, a nisva mnogo govorila, ker on, jaz in vsi smo se zavedali resnosti ure. Krasno jutro, solnce izza gora, milijoni biserov na cvetočih travnikih, žgolenje v dramečih se gajih in pod modrim nebom. Naenkrat raztrga zrak topovski grom od Ljubina in Praprotnega. Prvi pozdrav na-

ših baterij zavezniku in sovražniku od večraj, prvi kategorični Stoj! Na griču Sv. Marije sva prejela ognjeni krst . . .

Nekaj tednov je minilo, in naš bataljon je nastopil pri Zagraju. Pred nami ravna Furlanija, na južozahodu krasna Adrija. A naravoljub v nama se čez dan ni mogel izživeti. Dan na dan so eksplozivni tolkači trgali žične ovire, drobili strelske jarke in rušili kritja. Ob večerih pa sva se shajala, nadvit se beneskim alpam in njih prednočni kopeli v morju škrlata.

Napočil je 23. julij. Sovražnik je prodril na griču Sv. Mihaela in pri Sv. Martinu, in nevarnost je bila velika. Naš bataljon, ki je tačas stal v valonski dolini, je prejel povelje, da gre jezit sovražno valovje. Kot bi jih bruhalo peklo, so ono noč legale vse grozote na grič Sv. Mihaela. Treskanje najtežjih granat domala na vsako ped zemlje, prasketanje tisočerih in tisočerih pušk ter nebrojnih strojnic, pokanje ročnih granat, raztreskavanje šrapnelov, tuljenje min, tresenje hriba in ozračja, paljenje zažigalnih granat med borovci na pobočju, in kot odsev krvavenje neba, parabolno dviganje in padanje razsvetlevalnih raket. In med ta kaos, presežajoč najstrašnejše prizore Dantejevega Inferna, so se zamešali mirno se šetajoči sektorji sovražnih žarometov. — Na jutro so bili Lahi vrženi raz greben. Legli smo med zopet osvojene kraške skale, vse oškropljene

vseeno zgodilo v navedeni notici, bo iskati vzroka vsekakor v tisti znani sovražnosti, ki jo goji gotovi del slovenskih inteligentnih krogov v Gorici proti domačemu plemstvu, v katerem ti gospodje ne blagovolijo videti družega nego nadležnega vsiljenca, nasproti kateremu treba postopati z vsem nezaupanjem. Zelo po krivici! — Toliko resnici na ljubo. Ako bodo te vrstice pripomogle k razbistritvi položaja med slovenskimi goriškimi krogi in dovedle v naše društvo še ostale slovenske veleposestnike, katerih iz navedenih vzrokov ni bilo mogoče povabiti k pristopu, bodo v polni meri dosegle svoj namen. Bodi še enkrat naglašeno, da zasleduje naša organizacija zgolj gospodarske cilje in skupno korist goriško-gradiščanskega veleposestva in da se ji more vse preje očitati, nego neprijaznost do slovenskega življa. — Opomba uredništva. Kakor smo priobčili prvo notico, tako priobčujemo tudi to pojasnilo. Gosp. pisec tega pojasnila naj bi blagohotno storil primerne korake do slovenskih veleposestnikov, da se od njega opisani cilj tudi v dejanju pokaže. Ako treba, smo za posredovanje tudi mi pripravljeni.

Istra. K Vaši notici o dr. Traversovem spisu »Cenni sulla natura, storia ed arte dell' Istria interna« dodam še to, da omenjeni spis tudi brez stvarnih napak, posebno kjer se vsučiliškemu docentu poljubi Slovence in Hrvatve v Istri nastavlja. Mi, ki živimo v Istri in precej dobro poznamo to zemljo, za sedaj o. Traversi samo toliko povemo, da on naš narod prav samoljubno pošilja v kršno Čičarijo, v resnici pa prebiva naš slovanski rod po vsej Istri, prav do morja. Seveda ga je iredentna hotela po sili zatreti in ko je po spletkah prišla do komande po naših občinah, je predstavila svetu cele okraje za italijanske. V resnici pa v Istri tiste kraje, ki so čisto italijanski lahko na prste ene roke naštejemo. Po nekih krajih res nimamo še nič pravic, a to ni v čast dr. Bartoli in drugim Italijanom. Dr. Traversi svetujemo, naj bi prečital »Slovenčev« članke o Italijanih v Istri, tudi iz kakega nemškega lista se lahko informira, pa bo videl, kje je iskati prave kulturonoše. Dunajski profesor naj bo prepričan, da ne bo s svojimi »učeni« razpravami v Istri našel samega ponižnega občudovanja. Mi pazno čitamo njegovo stvar in se bomo, ko jo izvrši, še nanjo vrnili. Fr. Z.

O slovenskih vojnih in vojaških pesmih

v prevodu dr. Rudolfa pl. Andrejke piše prof. F. V. Joch v »Reichsposti« med drugim: »Smelo junaštvo, porojeno iz prekipajoče življenjske moči in težnje za slavni čini, iz plamete ljubezni do dedne vladarske hiše, do širše domovine in ožje domače grude ter do žene in otrok, daje tem pesmim osobito obeležje. Pod vplivom vojnih dogodkov leta 1878. je spesnil Simon Gregorčič, najpopularnejši slovenski pesnik, prekrasno odo »Soči«, ki dosega, kar se tiče krasote in nazornosti opisa, naravnost Grillparzerjevo višino. (Sledita dve kritiki Gregorčičeve ode.) Ta čudovit opis narave, ki ga preveva pristna poezija, izzveni v mračno prerokovanje, v katerem je pesniški videc že pred 36 leti naprej napovedal napad nezvestih Italijanov in sedanjji krvavi boj ob Soči.«

Nadalje navaja prof. Joch Simon Jenkovo »Pred odhodom« ter piše: »Kako lep

s krvjo; pred nami in za nami, na desni in levi mrlji pri mrlju, izsuta drobnoja in odtrgani udje, da, celo v drevesih je viselo človeško meso. Kri in sama kri. En laški polk je ležal na tem malem prostoru strt, pobit, poklan, razsekani do drobnega. Tri dolge dni in tri še daljše noči smo ležali tamkaj, za primitivnimi kritji od zloženih kraških skal, razpostavljeni izstrelkom vseh kalibrov — kaj zato! Tamkaj smo ležali, in sonce je pripekalo, da ti je skoro izžgalo kožo, ako si jo pritaknil k razbeženi skali, in nisi se smel premakniti — a kaj zato! Tamkaj smo ležali, in julijsko sonce je razkrajalo razlito kri, mrtva trupa in raztrgano meso in strupeni strašni sopuh nam je neoviran polnil obleko, oči usta, nosnice, da smo mrlji studa in da ves čas nismo mogli užiti ščepa hrane. A, kaj hrana!

V Mirnem smo se oddahnili. »E, pre-stalji smo, in mladi smo in zdravi!« mi reče Karlček, ko zavijeva tam v prvo gostilno. Pri pol litra pozabiva vse. Ugodno ti je pri srcu, ako po takih le doživljajih konstatiraš zmagujočo silo življenjskega nagona.

In zopet na griču Sv. Mihaela! Ni bilo sicer tako hudo kot prvič, a prestali smo dosti. 25. avgusta dopoldne si je izbral bobnajoči ogenj sovražne baterije za tarčo naš voj in ga častil brez prestanka poltretjo uro s svojo strašno pozornostjo. Dim eksplozij nam je legel na prsa, da so težko sople, in zajedel se je v oči, da so se podplule s krvjo in pekle, in zgostil se je v meglo, da jo je prodiral vid komaj par korakov daleč. Pa ta diabolčni trušč! Trem od voja, ki pač niso imeli živcev iz jekla, se je omračil um, med njimi enemu četovodji in enemu desetniku. Ko zvečer obidem postojanko, mi pride nasproti Karl-

jezik, kaka muzika v verzih! Kakšna enotnost v razpoloženju, kako pristno slovanski ves značaj! — Od istega pesnika je še pesem »Naprej!« ki je v skladbi Davorina Jenka postala slovenska narodna himna. (Škoda, da pisatelj ni sprejel napeval) — Pesem »Dekletova molitev« Simona Gregorčiča spominja v svoji plemeniti preprostosti in ganljivi detinosti na molitev Marjetice v Goethejevem »Faustu«: »Ah nagni, ti prežalostna...« Ognjevita pesem »Za dom v bojni grom« istega pesnika, otožna »Rožmarin« Rudolfa Maistra in pristna narodna »Regiment« s svojo svežo naravnostjo in neposredno pevnostjo naj bodo še posebej omenjene. Zbirka kaže velike, plemenite, ljubeznive strani slovenskega ljudstva.«

Vojska z Rusi in Rumuni.

Na sedmograškem bojišču so naše in nemške čete pri Sibinju (Hermannstadt) prešle k napadu, ki ugodno napreduje. Čez Petroseny izvedeni sunek nam je 19. in 20. t. m. pridobil prelaza Szurduk in Vulkan. Rumunsko vojno vodstvo je nato poslalo znatne sile k tem prehodnim točkam, s čemur je namen našega podjetja dosežen. Poročilo našega generalnega štaba zelo laskavo poudarja sijajno delovanje nekega hrvaškega domobranskega bataljona pri obrambi ogrskih tal.

V vzhodni Galiciji se je ruski napad tudi včeraj omejil na posamezne odseke. Trije napadalni prostori za Lvov so skupno dolgi 70 km, s 100 km širokim odsekom v Vzhodnih Karpatih, tedaj 170 km. Pri znanem ruskem bojnem načinu gosto razvrščenih množic odpade na 4 km najmanj ena divizija (15.000 mož). To da skupno nad 40 divizij, kar odgovarja številu 600.000 do 700.000 bojnikov. V tem pa ni všteta niti artiljerija niti kavalerija. Lahko si predstavljamo ogromno število topov in strojnih pušk. Ne bo previsoko cenjeno, ako štejejo 1 milijon vojakov na tej fronti. Seveda tu niso všteti tisti odseki bojne črte, ki niso neposredno udeleženi na velikih ofenzivnih sunkih. Iz tega se vidi, kako ogromnim ruskim množicam se morajo ustavljati naši hrabri vojaki. Še traja borba dalje, vendar je napadalna moč Rusov očitno vsled ogromnih izgub precej ponehala.

× × ×

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 26. septembra. Uradno:

Bojna črta proti Rumuniji.
Vulkanski in Szurdukski prelaz smo izpraznili vsled obsežne obkolitve močnih rumunskih sil.

Pri Sibinju (Nagy-Szeben—Hermannstadt) so se razvili novi boji.

Na sedmograški vzhodni bojni črti so se razvili mestoma spopadi.

Južno od Szekely-Budvarhely (Oderkellen) je odbil neki hrvaški domobranski bataljon v ljutih bojih več napadov premočnih oddelkov.

Bojna črta generala konjenice nadvojvoda Karla.

V kotu treh dežela, južnozahodno od Dorne Vatre smo preprečili rusko-rumunske sunke.

Sovražnik nadaljuje svoje napade v južnovzhodnem kotu Galicije z nezmanjšano ljutostjo. Vsi njegovi napadi so se zru-

ček, edina šarža, ki mi je ostala pri voju: vsi drugi bolni, ranjeni, ubiti. »Veš,« mi reče v pristnem idrijskem narečju, »tudi jaz sem bolan, a dokler vstrajam ti, vstrajam tudi jaz.« Globoko me je ganila otroška njegova vdanost.

Potem pa ven iz dobrdobskega pekla. Iz Galicije se je vrnil naš polk, da prevzame odsek ob severni Soči, in naš bataljon se je imel strniti z njim. Globoko smo se oddahnili, ko smo stopili v Nabrežini v železniške vozove in pevaje in vriskaje smo se odpeljali novemu cilju nasproti.

Sreča je hotela, da sva ostala združena. Prva najina nova postojanka je bila na planini Možence. Krasen bukov gozd, na desni, levi in spredaj pa nebotično skalovje. In vsenovsod je dihala poezija prvih dni solnčne jeseni. Zvečer sva posedala pred kritjem. Nad nama so skrivnostno šumeli drevesni vrhovi, skozi liste je radovedno kukala polna luna, a od daleč kod je skovikala sova. Pravljico! Nisva več znala, da sva v vojski. Milo in mehko nama je bilo pri srcu, govorila sva o svojih dragih, in Karlček mi je z ganjenim glasom pripovedoval o domu, mamicí, atu, sestricah in bratcih... Nato sva se selila v bovško kotlino, na strmi Rombon in nazadnje na gozdnati Javoršček. Tu so nas posetile prve snežinke, tu sva prebila božič in novo leto. »Mamica piše,« mi reče nekega dne, »naj pridem domov postavljat jaslice, a letos jih bo že moral kdo drug.«

Sredi svečna spet na pohod, v koroške Alpe! Zasedli smo visoki Findentik in se merili s sovražnikom, ki je bil zakopan pod nami v dolini. On nas ni motil mnogo, a obiskala nas je bela groza, ki smo jo tu prvič spoznali v nemi njeni divjosti. Tiho so padali snežni kosci, uro za uro, dan za

šili na junaškem odporu nemških čet, ki se vojskujejo pri Ludovi.

Bojna črta maršala princa Leopolda Bavarskega.

Severnozahodno od Peregelnikov so se zrušili tudi včeraj številni napadi sovražnika.

Pri Vatínu, vzhodno od Svinuhov, so naši letalci pogнали v beg rusko veliko letalo Farmanove vrste.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

NEMSKO URADNO POROČILO.

Berlin, 26. septembra. Veliki glavni stan:

Bojna črta maršala princa Leopolda Bavarskega.

Popolnoma ponesrečil je šestkratni naskok sovražnih sil pri Manajovu z najkrevnejšimi izgubami za sovražnika.

Velikansko rusko letalo je neki naš letalec sestrelil po trdem boju pri Krevu. Istotam je podleglo v zračnem boju neko rusko enokrilno letalo.

Bojna črta generala konjenice nadvojvoda Karla.

V odseku Ludova smo zopet odbili ljute sovražne napade; bolj južno od tam pa delne sunke.

Erdeljsko bojišče.

V odseku pri Sibinju (Hermannstadt—Nagy-Szeben) izvajajo naše čete napad, ki napreduje.

Rumunske sile so pridobile na obeh straneh črte na grebenu Szurduk-Vulkanski prelaz me'ne višine. Posadke prelazov samih so odbile vse napade; na povelje so se danes ponoči umaknile.

Vojna skupina maršala pl. Mackensena.

Na bojni črti nobenih posebnih dogodkov.

Zrakoplovi in letalci so zopet napadli Bukarešt.

Prvi generalni kvartirni mojster: pl. Ludendorff.

BOLGARSKO URADNO POROČILO.

Sofija, 26. septembra. Uradno:

Ob Donavi je mirno. V Dobruži se ni nič izpremenilo. Čete se utrjujejo v postojankah, ki so jih dosegle. Na obali Črnege morja je mirno.

Rumunsko uradno poročilo.

24. septembra. Severno in severozapadno bojišče. V gorovju Kelemen dalje napredujemo. Ugrabili smo 73 ujetnikov in 1 strojno puško. Vzhodno od Sibinja (Hermannstadt) smo napadli poraženega sovražnika. Ujeli smo 4 častnike in 300 vojakov in zaplenili 5 strojnih pušk. V dolini Jiu (Zsil) delna podjetja. Sovražnik je bil vržen nazaj. Zaplenili smo dve strojni puški. Doslej smo na tej fronti ujeli 48 častnikov in 6836 mož.

Južno bojišče. Obojestranski topovski ogenj ob Donavi. V Dobruži je naše levo krilo napadlo. Ujeli smo 1 častnika in 53 mož.

25. septembra. V dolini Jiu smo odbili več sovražnih napadov. Na ostali fronti boji med poizvedovalnimi oddelki. Na južnem bojišču v Dobruži boji posameznih oddelkov.

Zračni napadi. »Zeppelin« je priletel zadnjo noč nad Bukarešt in so ga

naši topovi od tam prepodili. Med polem je vrgel 3 zažigalne bombe, ki pa niso učinkovale.

Topniški boj na Donavi.

Ženeva, 26. septembra. »Temps« poročajo iz Bukarešta: Na Donavi med Zimniceo v Rumuniji in Bolgarskim Svištovom je v teku topniški boj. Obe mesti ležita na koncu železniških prog, in to na mestu, kjer prehod čez Donavo ni nemogoč.

Ruski poveljnik v Dobruži.

»Berner Bund« poroča, da poveljuje Rusom v Dobruži general Sajončkovski, ki je do sedanje vojske poveljeval 37. pehotni diviziji 18. armadnega zbora, pozneje pa nekemu rezervnemu armadnemu zboru armadne skupine generala Ivanova.

Napad na donavski most pri Črni vodi.

Pariz, 26. septembra. (Kor. urad.) »Temps« poroča iz Bukarešta: Med nekim nemškim zračnim napadom je bil zadet most čez Donavo pri Črni vodi, a bombe baje niso povzročile veliko škode.

Plen v Dobruži.

Amsterdam, 26. septembra. Nemci in Bolgari so zaplenili v Dobruži dosedaj 130 topov in 62 strojnih pušk; izgube rusko-rumunske armade so velikanske.

Ruske upravne oblasti v Konstanci.

Kodanj, 26. septembra. Petrograjskim listom brzojavljajo iz Bukarešta: V Konstanci uradujejo ruske upravne oblasti.

Rumunske grozovitosti v Dobruži.

Sofija, 24. septembra. (K. u.) Vojni poročevalci pri 3. armadi javljajo, da čim dalje napredujejo v Dobruži, tembolj se zgražajo nad grozodejstvi, ki so jih povzročile rumunske armade v tej lepi deželi. Pri vsakem koraku se vidijo sledi nečutenih zločinov. Ognju so izročili cele kraje; prej so še požigali odpeljali živila in odgnali živino v notranjo Rumunijo, ljudi so pomorili ali jih odvedli kot talnike. Žene in dekleta: male in velike, so onečaščali in jih potem neusmiljeno morili. Ni kraja, ki bi ne bil moral izročiti več talnikov.

V Dobruči so znana imena 57 meščanov, ki so jih neusmiljeno usmrtili v zaporu na kolodvoru ali pa v vojašnici, takrat, ko so zapuščali Rumuni mesto. Odvedli so dalje 83 veljakov, med njimi prejšnje poslanca sobranja, lekarnarje, župana, uradnike, zastopnike bolgarske narodne banke, hodže, učitelje in trgovce kot talnike; kam, se ne ve. Drugo skupino meščanov, med njimi zdravnike, knjigotrtce, bankirje, učitelje, trgovce in rezervne častnike so že 25. avgusta pritegnili, da so morali spremljati transporte v notranji Rumuniji rekviriranih živil in klavne živine. Kolikor se je doglno dozdej, je taka usoda zadela 327 meščanov. O njih se ni nič poročalo.

V Nastradinu pri Dobruči so usmrtili 30 oseb, 7 so jih ranili, 91 odvedli. Iz Celarova so odvedli 48 rodbin, iz okolice Dobruča so iz 9 kmečkih občin odvedli 2130 oseb, 42 so jih umorili, 10 jih ranili.

V Kasimkoju so na drobne kose raztrgali veleposestnika Vazileva; njegove roke, noge in črepinjo so vrgli rumunski vojaki v njegovo gorečo hišo. V Opanži so ranili na rokah in na nogah neko desetletno dekle.

Zanimivosti iz rumunskega kronskega sveta.

Stockholm, 23. septembra. S posebne avstrijske strani se obvešča: Ruska vlada je še nekoliko pred kromskim svetom v Bukarešti stavila ultimatum rumunski vladi, naj se odloči, ker bo gotovo ruska armada skozi Rumunijo korakala proti Bolgariji. Bratranu, ki je hotel še čakati, se je moral odločiti. Glede na nastop Petra Carpa in Titu Majorescuja v kromskem svetu je avtentično, da je zaklical Carp kralju, ko je zahteval vojno napoved Avstriji: Zločinsko nastopate! Majorescu se je pridružil Carpovemu medklicu. Prizor je bil nad vse razburljiv.

× × ×

Težavna pot Rusov v Lvov.

Kodanj, 26. septembra. »Novoe Vremja« opozarja na velikanske težave ruskega podjetja v Karpatih, ki se ruši že na ovirah, ki jih je ustvarila narava. Izključeno je živahno delovanje z ozirom na razmere ozemlja in podnebja; nemogoča je zadostna preskrba. »Ruski Invalid« pomiruje nepotrpežljive bralce in izjavlja, da ruske operacije v Karpatih dozdej zato niso uspele, ker sta osrednji velesili računali z ofenzivo in sta zato ukrenili obrambne ukrepe. »Pripraviti se moramo na daljne dolge in težavne boje.« »Matin« pravi, da je Halíč najbližja napadalna naloga Rusov. V tem prostoru se pričakujejo najljutejši spopadi; čas je, da se že osvobodijo pot v Lvov.

Turki v Galiciji.

Haag, 26. septembra. »Nieuwe Rotterdamse Courant« poroča: Turki v Bothmerjevi armadi so iz Male Azije. Po svojih izkušnjah na Gallipoliju so trdno prepričani, da bodo opravili z Rusi. Prvič se nastopili, ko so krili umikanje grafa Bothmerja proti Zloti Lipi; postojanko so morali držati do 1. popoldne, a držali so jo do 5. popoldne in so med tem, ko so se umikali, težko porazili Ruse.

Boj za Halič.

Bern, 26. septembra. »Times« javlja: Rusi še vedno niso zavzeli Haliča; celo od železniške postaje so oddaljeni še nekaj sto metrov. Poročevalec »Timesa« sodi, da Rusi Haliča ne bodo mogli zavzeti in da mesto samo ni važno, marveč le kolodvor. »Russkoe Slovo« piše: Osrednji veselili sta Halič tako izredno utrdili, da se bo mesto lahko še dolgo branilo. Rusi se morajo omejiti na to, da ponoči in podnevi obstreljujejo utrdbe. »Journal« izvaja: Armado princa Leopolda Bavarškega so na desnem krilu močno ojačili. Osrednji veselili nameravata Halič braniti do skrajnosti. Hindenburg namerava rusko armado zaposliti na tej točki do zime; v neugodnem letnem času bo pričel operirati na kaki drugi točki.

Rusi na sedmograškem bojišču.

Berlin, 26. septembra. »8-Uhr-Blatt« poroča: Nova organizacija rumunske armade dobro napreduje. Vojnih izkušenj manjka rumunskim četam, zato imajo izgube, ki bi se jih lahko izognili. Mešajo jih zdaj z ruskimi četami, posebno na sedmograškem bojišču.

Mackensenov glavni sunek.

Genf, 25. septembra. »L' Oeuvre« poroča s Sarraillove bojne črte: Tukajšnji vojaški krogi sodijo, da bo Mackensen v Dobrudži, kar je osvojil, utrdil in da bo pričel vojsko v strelskih jarkih. Glavni sunek bo izvedel drugod; Dobrudža je le predigra.

Hindenburgovo vodstvo.

Zeneva, 26. septembra. Posebno poročilo pariškega »Journala« iz ruskega glavnega stana javlja: Odkar so Nemci pod vodstvom maršala Hindenburga, postajajo boji na vzhodni fronti za Ruse vsak dan resnejši, kar dovoljuje sovražniku, da mestoma prehaja k napadu. Ob Stohodu in v ozemlju, preko katerega vodi železnica Kovel-Rovno, divja že tri dni bitka, ki postaja hujska in hujska. Nemška artiljerija je z vsjo močjo posegla v boj. Toča ognja in železa bije neprestano obrežno ozemlje.

Brusilov — Anglež?

Stockholm, 25. septembra. (K. u.) V Novem Yorku izhajajoči list »Russkoe Slovo« javlja: Ruski general Brusilov je angleški pustolovec, ki je moral svoj čas radi raznih umazarij zapustiti angleško službo na Cejlonu; potikal se je potem po svetu, dokler ga niso pod napačnim imenom sprejeli v rusko armado.

Sazonov Stürmerjev naslednik?

Stockholm, 26. septembra. V Petrogradu se danes vnovič trdi, da bo Stürmer kmalu odstopil. Kot njegovega naslednika z velikim povdorkom imenujejo Sazonova. Njegova kandidatura je posledica vedno večjega upliva angleškega poslanika Bukanana in umika ruske vlade pred angleškim pritiskom. Stürmer bo kot član ruske vlade ostal v Petrogradu.

Ruski veleposlanik v Londonu odpoklican.

Sofija, 26. septembra. »Echo de Bulgarie« javlja iz Stockholma, da bo v kratkem odpoklican ruski veleposlanik v Londonu grof Benckendorff.

Japonski poset pri ruskem carju.

Petrograd, 25. septembra. (K. u.) Japonski princ Karnin je prišel v spremstvu velikega kneza Jurija Mihajloviča 24. t. m. v carjev stan. Pri zajtrku sta menjala car in princ napitnice. Zvečer je princ odpotoval v Kijev.

Boji v Macedoniji.**NEMSKO URADNO POROČILO.**

Berlin, 26. septembra. Veliki glavni stan:

Dne 24. septembra manjši boji vzhodno od Presba jezera in na obeh straneh Florine, ki so izpadli ugodno za bolgarske čete.

Mestoma živahni topovski boji.

Prvi generalni kvartirni mojster pl. Ludendorff.

BOLGARSKO URADNO POROČILO.

Bolgari vrgli pri Kajmakčalanu po deset-dnevni bojih drinsko divizijo.

Sofija, 26. septembra. Uradno:

Naše krdelo je presenetilo na Stari Nerečki Planini v smeri proti vasi Breznica en bataljon francoskega polka št. 242 in ga razkropilo; ujeli smo nekaj dvajsetoric mož in zaplenili 1 strojno puško, telečnjake, šotore in kuhinjske bataljone.

Z bajonetnim napadom smo vzeli strelske jarke pri vasi Črčavala, kjer smo našli nad 30 sovražnih mrtičev.

Pri vaseh Prisoderi in Armeško smo izvedli protinapad na tri sovražne bataljone, ki so se umaknili v noč. Izpustili veliko mrtvih in ranjencev na bojišču.

Vzhodno od Lerina (Florina) smo odbili tri napade Francozov. Sovražnik, katerega smo zmedli, se je umakal z velikimi izgubami.

Po bojih, ki so trajali neprestano deset dni — cela srbska drinska divizija je

v teh bojih najbesneje napadala višino Kajmakčalan —, so danes zjutraj, ko se je pričelo daniti, naše čete z veliko smelostjo napadle to divizijo in jo prisilile, da se je morala na celi bojni črti umakniti.

Boj se še nadaljuje z velikim uspehom za nas.

V Mogleniški dolini topovski dvoboj; veliko sovražnih baterij smo prisilili, da so morale utihniti.

Na planini Belašica na obeh straneh mirno.

Ob Strumi slaboten topovski ogenj.

Francosko uradno poročilo.

Pariz, 25. septembra. Orientška armada: Na levem bregu Strume se je Angležem posrečil napad na Jeni-mah južnozapadno od Ormandija. Francoski oddelek, ki je operiral na desni, je z bajonetnim napadom vzel en strelski jarek in ugrabil ujetnike. Od Dojranskega jezera do Vardarja je naša artiljerija zelo delovala. V Dojrano so nastali požari. Prodiranje na našem levem krilu traja na celi črti dalje. Pri Brodu so se Srbi približali obsejnim grebenu severno od Krušegrada. Severovzhodno od Florine je francoska pehota vzela po živahnem boju prve hiše Petoraka in prodrla severno od Florine. Zahodno od tega mesta so Rusi z naskokom vzeli od sovražnika močno utrjeno višino 916. Na tem prostoru je bil z našim artiljerijskim ognjem zadržan bolgarski protinapad in od Francozov in Angležev z bajoneti vržen nazaj.

Izredno kritičen položaj na Grškem.**Izredno kritičen položaj.**

Lučano, 26. septembra. (Kor. ur.) Laško časopisje prinaša poročilo »Agence d' Athenes«, ki pravi: Že nekaj dni zmeden in negotov notranji političen položaj se je posebno radi zadržanja pristašev Venizela, ki baje namerava radikalne odločitve, skrajno poslabšal. Odhod Venizela, ki namerava v Solunu stopiti na čelo vojaškega gibanja v korist akcije proti Bolgariji, je napravil največji vtis in sili na to, da se takoj odloči stališče Grške, da se ne omaje nacionalna enota. Javno mnenje je zelo razburjeno nad zadržanjem in akcijo Bolgarov. Posebno na Kreti in drugih krajih so se pričele agitacije. Javno mnenje je sedaj za takojšen nastop Grške. Vse kaže, da bo sedanjo vlado nadomestila vlada akcije. Prejšnji minister admiral Konduriotis je ponoči v spremstvu Venizela odpotoval najbrže čez Kreto, Kios in Mitilene v Solun.

Macedonska republika.

Lučano, 26. septembra. List »Esperini« trdi, da bo Venizelos v Solunu proglasil republiko. Njegovo potovanje ima namen, da stopi na čelo revolucionarnega gibanja in to gibanje organizira.

Iz Soluna se poroča: Čeprav so Venizelos pričakovali, vendar je poročilo o njegovem odhodu iz Aten napravilo največji vtis. Sodijo, da bo najprej proglasil avtonomijo Makedonije in egejskih otokov, da zagotovi Grški posest Makedonije in otokov in te po sklepu miru zopet združi z Grško. Komite za javno blagostanje, kateremu namerava Venizelos izročiti začasno vlado nad Makedonijo in otoki, o tem javno razpravlja.

Nova ministrska kriza na Grškem.

Bern, 25. septembra. »Temps« poroča, da smatrajo krizo za neizbežno. Da se izogne težavam pri sestavi novega kabineta, govore o imenovanju oficijelnih osebnosti, ki ne pripadajo parlamentu. Kralj ne ostane dalje v Atenah. Kraljeva palača je baje že zatvorjena.

Neodvisna vlada v Atenah?

Budimpešta, 26. septembra. »Az Est« izve iz zanesljivega vira, da je v Atenah izbruhnil državni upor. Kralj Konstantin je Atene zapustil; ustanovila se je narodna vlada, ki bo napovedala vojsko osrednjima veselilama. Grški generalni štab je pa oboroževalne načrte uničil, tako da bo narodna vlada razpolagala kvečjemu z armado 50.000 mož.

Rotterdam, 26. septembra. Angleški

listi poročajo: 21.000 krečanskih rezervistov in 19.000 rezervistov iz Mitilen in drugih otokov skuša v malih parnikih priti v Solun. Pričakujejo, da bo Venizelos na Kreti izdal odločilno objavo. Oblasti so skušale parnik »Sira« pridržati v Pireju, ali oboroženi Krečani na krovu so prisilili kapitana, da se ni smel brigati za signale in moral nadaljevati potovanje.

Kralj zapusti Grško?

Dunaj, 26. septembra. Danes so bile tu razširjene vesti, da se je kralj Konstantin pod pritiskom razmer odločil, da odpotuje v Carigrad, ne da bi se odpovedal kroni.

Načelnik generalnega štaba se odpovedal. Atene, 26. septembra. (Kor. ur.) Načelnik generalnega štaba Moskopulos je odstopil.

Ententino delo v Atenah.

Curij, 26. septembra. Brzobjavka iz Aten, ki je bila oddana na bolgarski mej,

javlja: Četverospoznam napenja vse sile, da bi osamil kralja Konstantina in postavil Venizela za diktatorja. Vsa sredstva korupcije in nasilja so ententinim agentom dovolj dobra, da le izvrše namere svojih gospodarjev. Če se to doslej še ni posrečilo, je zahvaliti edino-le veliki ljubezni grškega ljudstva do kralja in armade.

Solun brez vojakov.

Genf, 26. septembra. »Le Journal« poroča: V Solunu ni skoraj nič vojakov, ker zahteva ofenziva vse moči.

Kri za solunsko gibanje.

Atene, 25. septembra. Reuter poroča, da se je grška posadka na Krfu izrekla za solunsko gibanje. (Znano je, da ima Krf zaseden ententa.)

Vstaja na Kreti.

Haag, 26. septembra. Angleška poročila pravijo, da so revolucionarji na Kreti proglasili republiko in pozvali Venizela, da prevzame predsedništvo. V resnici je pa revolucionarno gibanje v notranjosti Krete naletelo na močan odpor. Doslej so samo Kaneja, Kandija in Rethymnos v oblasti revolucionarjev. Glavna opora so orožniki. Prebivalstvo notranjosti drži s kraljem. Oborožilo se je in gre sedaj proti Kaneji in Kandiji, da se bojuje s kralju zvestimi četami proti revolucionarjem.

Venizelos na potu v Solun in na Kreto.

Atene, 25. septembra. Reuter. Venizelos je danes zjutraj s spremstvom admiral Konturiotis in več višjih častnikov odpotoval od tu, najbrže na Kreto, odkoder se utegne podati v Solun. Položaj je skrajno resen.

Venizelos prišel na Kreto. — Oklic Venizelosa. — Najbogatejši Grk dal na razpolago grški narodni obrambi celo svoje preženje.

London, 26. septembra. (K. u.) Reuter: Iz Aten se javlja:

Venizelos je prišel na Kreto.

London, 26. septembra. (K. u.) Iz Aten javlja »Daily Chronicle«: V imenu svojih pristašev bo izdal Venizelos, ko bo prišel na Kreto, oklic. V njem se bo izvajalo, da se je postavil Venizelos na čelo narodnega gibanja za to, da bo na razpolago kroni in vladi na strani večine grškega naroda. Odstavljenje s prestola ne bodo razglasili. Venizelos bo odredil na celotnem otoku splošno mobilizacijo v korist narodni obrambi; nato se bo podal na Mytilene, Chios in Samos; od tam bo odpotoval v Solun. Leonidas Ebarilas, o katerem pravijo, da je najbogatejši Grk, je obvestil admiral Konturiotis, naj narodna obramba razpolaga s celim njegovim premoženjem. Predno je odpotoval Konturiotis v Atene, je odstopil kot generalni poročnik kralja.

Bolgari odvedli grški polk?

Zeneva, 25. septembra. »Echo de Paris« poroča: Bolgari so blizu Florine odvedli grški 33. polk, da bi ne prišel v roke četverospoznamu.

Vojska z Italijo.

Italijani pripravljajo nov napad na naše kraške postojanke. Z odklonitvijo premirja, ki bi imelo namen, da naši rešijo na vrhu Cimone zasute Italijane, so Lahi vnovič dokazali, da ne poznajo človekoljubja niti do lastnih vojakov. V poročilu omenjeni major Albricci je bil svoj čas vojaški ataše na Dunaju.

× × ×

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 26. septembra. Uradno: Sovražno topništvo je od časa do časa obstreljevalo južni del Krasa.

Na bojni črti doline Fleims so obstreljevali Italijani utrdbo Dosaccio v odseku Cardinal-Coltorondo.

Na Cancenagolu smo ujeli 27 alpinov, med njimi dva častnika.

Premirje, ki smo ga ponudili sovražniku, da rešimo zasute na vrhu Cimone je sovražnik odklonil.

Ob tej priliki potom nekega parlamentarja izmenjani notni sloveta dobesedno:

I.

Poveljnik c. in kr. avstroogrskih bojnih sil v prostoru ozemlja Tonezza Cimone poveljniku nasproti stoječih kraljevskih italijanskih čet.

Pod razvalinami po naših razstreljenega Monte Cimone se nahajajo še živi italijanski vojaki v večjem številu, ki kličejo na pomoč. Pripravljeni smo, da jim pomagamo in da jih oprostimo iz njih groba, če italijansko topništvo in pehota danes 25. septembra 1916 med 2. uro popoldne in 7. uro zvečer ustavi ogenj na Monte Cimone. Razumljivo je da tiče tudi italijanske baterije v Astiški dolini in tiste, ki se nahajajo na višinah zahodno in vzhodno od te reke. Med tem časom ne smejo italijanske patrulje med Asticom in Rio Fredom iti čez njih utrjeno črto, ker bi se sicer pomožno delo ustavilo in bi se smatral odmor ognja, kot prekršen.

Če bi kraljevski italijanski poveljnik ne šel na to, bodo zapadli italijanski voiki svoji usodi.

Tozadeven odgovor naj se izroči do 25. septembra ob 12. uri popoldne na črti naših prednjih straž pri Forini. Mudi se.

25. septembra 1916.

II.

Poveljstvo odseka, 25. septembra 1916, ob 10. uri 45 minut.

Uvažajoč, da bi bile avstroogrške čete ravno tako, kakor so lahko hitele na pomoč svojim ranjencem, v dolgi dobi med razstrelbo in med pričetkom italijanskega ognja iz človekoljubja lahko pomagale tudi italijanskim ranjencem, Njegova ekselencca armadni poveljnik zahtevano prekinjenje ognja ne dovoljuje.

Načelnik generalnega štaba:

G. m. Albricci.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

Zastavljena pot v Trst.

Lučano, 26. septembra. »Messagero« piše o položaju na italijanski bojni črti: Pot v Trst je popolnoma zastavljena. Avstrijci so nagromadili velikansko topov in čet.

Lahi o razstrelbi vrha Cimone.

Lučano, 25. septembra. Medtem, ko je sicer Cadorna priznal izgube povodom razstrelbe vrha Cimone, a je zamolčal popolnoma ujetnike in višino izgub, ki jih predstavlja za neznatne, dokazuje takoj izdano dopolnilno uradno poročilo, kako zelo se v Rimu boje vtisa tega sovražnega uspeha. Poročilo pravi, da je omogočilo sovražniku ozemlje uspeh in divje zogatavlja, da taki dogodki ne bodo Italijanov zavirali, nadaljevati ofenzivo tam, kjer jo bodo hoteli.

Odklonjeno premirje na Monte Cimone.

Vojni poročevalci javljajo z dovoljenjem vojnega tiskovnega stana 26. t. m.: Odklonilni odgovor načelnika generalnega štaba odsekovega poveljnika generala Albriccija na našo ponudbo premirja (general Albricci je bil pred vojsko vojni ataše na Dunaju) ovrže najpriprostejše uradni komunikacije »Agenzia Stefani« s 24. septembra. General Albricci je v svojem odgovoru na ponudbo premirja 25. t. m. izjavil, da bi bile lahko avstrijske čete izvedle rešitev med razstrelbo na vrhu Cimone in pričetkom italijanskega obstreljevanja na zasuti prostor. »Agenzia Stefani« je pa 24. septembra izvajala, da se je pričel italijanski zapiralni ogenj na vrh Cimone takoj. O resnicoljubnosti italijanskega generala naj se ne izgubi nobena beseda več. Dejstvo pa ostane, da rešitev vsled trajnega močnega italijanskega ognja zdaj ni mogoča in da se morajo prepustiti zasuti italijanski vojaki, katerih klice na pomoč smo še včeraj slišali, počasni, žalostni smrti.

Gromenje topov na adiški fronti.

Basel, 26. septembra. »Bas. Nachr.« poročajo: Potniki pripovedujejo, da je slišati z adiške fronte tako močno gromenje topov, kakor še nikoli doslej.

Lahi občudujejo vztrajnost in drznost naših čet.

Lučano, 26. septembra. Italijanski listi, med drugim »Secolo«, občudujejo junštvo avstrijskih čet. Na Krasu je izvedel sovražnik obrambo z vztrajnostjo in z drznostjo, ki ji ni enake. Pomaga mu tudi ozemlje. Neki drug list opisuje nečuten odpor, ki ga izvaja vsaki posamezni avstrijski vojak. Naleteli so na može, ki so bili takorekoč zraščeni z branjeno postojanko in ki so se še branili, ko so jih že razorožili.

Obrekovanja in laži.

Dunaj, 25. septembra. (K. u.) »Journal de Geneve« 19. t. m. trdi: Škofa v Draču mons. Kacioriju so vrgle c. in kr. vojaške oblasti v Skadru v ječo; prepeljali so ga z letalom v Draču, da ga postavijo pred vojni sodišče. Kakor poroča c. in kr. brzojavni urad, je to poročilo popolnoma zlagano. Mos. Kaciori, ki sploh ni škof, marveč apostolski protonotar in župnik v Draču, ni bil nikdar nadlegovan in živi z našimi oblastmi v najboljših razmerah; nedavno je prišel v Rim in se zdaj zdravi v Karlovih Varih.

Plen naše ofenzive proti Italiji.

49.149 mož, 320 topov in 201 strojna puška.

Dunaj, 26. septembra. Razni listi v četverospoznamnih državah so izrekli trditve, da podatki o našem plenu v ofenzivi proti Italiji niso resnični, marveč nad vse pretirani.

Temu nasproti se z merodajne strani naznana, da je znašal plen vojne skupine generalnega polkovnika nadvojvode Evgena od 15. maja do 3. avgusta t. l.:

49.149 mož, 320 topov, 201 strojna puška, 126 konj, 8 avtomobilov, 600 koles in 25 municijskih voz.

Boji na zahodu.

Po štiridnevem strašnem delovanju artiljerije je v ponedeljek enotno napadlo skoro 25 angleško-francoskih divizij. Napad se je v splošnem ponesrečil. Od sovražnika priborjeni taktični uspehi bi mogli izpremeniti splošni položaj le tedaj, če bi še dalje pridobili na ozemlju.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 26. septembra. Veliki glavni stan:

Bojna črta maršala bavarskega kraljeviča Ruprehta. Angleško-francoska pehota je včeraj četrti dan velikega borenja zaveznikom med Ancre in Somme nastopila z enotnim napadom. Opoldne uvedeni boj je trajal z isto ljutostjo tudi ponoči.

Sovražni naskok med Ancre in Faucourt-L'Abbaye se je zadržal v našem ognju, ali se je pa krvavo zrušil pred našimi črtami.

Uspehe, ki so jih pridobili naši sovražniki vzhodno od Faucourt-L'Abbaye in z zasedbo vasi, ki leže v črti Gueudecourt-Bouchavesnes, priznamo, a predvsem se moramo spomniti naših junaških čet, ki so kljubovale tu zbranim angleško-francoskim glavnim silam in zastavi velikanskega blaga, ki ga je izdelala vojna industrija celega sveta v več mesecih.

Pri Bouchavesnes in bolj južno od tam do Somme se je izjalovil večkrat ponovljeni naval Francozov z najtežjimi izgubami za nje.

Prvi generalni kvartirni mojster: Ludendorff.

Francosko uradno poročilo.

25. septembra ob 3. popoldne. Ob Somme je živahno delovalo ponoči topništvo v raznih odsekih severno in južno od reke. Na desnem bregu Moze smo izlahka odbili nemški napad na francosko utrdbo vzhodno od gozda Vaux-Chabitre. Topovski boj se krepko nadaljuje v odseku Thiaumont-Fleury-Vaux-Chabitre.

Sovražna letala so metala včeraj okoli 8. ure zvečer bombe na okolico Luneville; lahko je bila ranjena ena ženska; stvarne škode ni veliko. Včeraj je padlo neko po francoskem letalu napadeno nemško letalo brez krmila severno od Misery; tri druga resno zadeta letala so bila prisiljena, da so se morala izkrcati. Ponoči na 25. september so vrgla francoska letala 98 bomb na vas in na železniško postajo Guiscard. Isto noč je vrglo sedem francoskih letal 59 12 cm bomb na tvornice v Diedenhofen in Rombach kakor tudi na kolodvor Andun-le-Roman. V Rombachu se je po obstreljevanju opozoval požar.

25. septembra ob 11. ponoči. Severno od Somme se je zopet pričela bitka z veliko ljutostjo.

Francoska pehota je opoldne istočasno napadla nemške postojanke med Combles in Rancourt in n asovražne postojanke, nakopičene od Rancourta do Somme. Severnovzhodno od Comblesa je napredoval naš napad do južnih robov Fregicourt; naši so osvojili celo mogočno utrjeno ozemlje, ki se nahaja med navedenim selom in gričem 140. Tudi vas Rancourt smo zasedli. Vzhodno od pota v Béthune smo razširili naše postojanke v globini enega kilometra. V prostoru pot v Combles-Bouchavesnes smo vzeli z naskokom višino severnovzhodno od navedene vasi; na jugovzhodu smo dosegli grič 130. Bolj proti jugu smo se polastili več vrst jarkov blizu severnega dela prekopa od pota v Béthune do Somme. Število do zdaj prešetih neranjenih ujetnikov znaša zdaj 400. Sicer se z bojne črte nič važnega ne poroča, izvzemši precej živahnega topovskega boja na desnem bregu Moze pri Vaux, Chabitre in Le Chenois. Ponoči na 25. september so vrgli naši letalci 150 granat na kolodvore Ham, Hombleux, Manacourt in na letališče Vraignes.

Pekel pri reki Somme.

Geni, 26. septembra. »Liberté« poroča: Francosko angleška armada se je pripravila na nove, silovite boje, ki so z ljutostjo, katere popisati ni mogoče, divjali 72 ur. Telesne in dušne sile človeka presega prenašati ta pekel. Kar so prestali naši sovražniki v treh dneh in kar še prestajajo, ni mogoče opisati; 30 kilometrov za bojno črto se še stresa zemlja vsled strašne bitke.

Bavarski kraljevič o bitki pri Somme.

Berlin, 26. septembra. Kraljevič Rupret Bavarski se je 7. t. m. razgovarjal z ameriškim časnikarjem Viljemom Hale. O moderni vojski je izjavil, da sodelujejo vse umetnosti in veda s seveda žalostnim končnim smotrom na uničenje človeških življenj. O bitki pri Somme je rekel: Dnevi 3., 4. in 5. septembra značijo višek zadnjih, obupnih naporov sporazuma, da osvoji našo postojanko. Na zemljevidu se zasledujejo izgube našega ozemlja le z drobnogledom. Izgube sovražnika na dragocenejši stvari in življenju ljudi, so bile naravnost strašne. Bogato in v gotovini so morali plačati vsako ped zemlje, katero smo jim prodali. Za tako ceno lahko tega dobe, kolikor hočejo. Nemci popolnoma lahko izpopolnimo vrzeli v naših vrstah. Razpolagamo z rezervo izsolanih častnikov in izurjenega moštva, po katerih še nismo posegli. Nismo prisiljeni, kakor generali sporazuma, da bi morali pošiljati neizurjene rekrute na pravo bojno črto. Opozarjati moram tudi na popolno nezavzemljivost naših postojank in na naše priprave, ki se ozirajo na vse mogoče okolno-

sti. Žalostni smo, ker moramo zahtevati strašno carino trpljenja in smrti, ki je zabeležena v glavni knjigi zgodovine, a če so si naši sovražniki ubili v glavo, da morajo dobiti nekaj več hektarjev s krvjo preprojene zemlje, se bojim, da bodo morali za njo plačati grenko ceno.

Ponesrečeno angleško izkrcanje.

Stockholm, 26. septembra. Z Nizozemskega se javlja: Angleško vojno brodovje je ljuto obstreljevalo belgijsko obal, a angleške ladje so se morale z ozirom na ljut nemški ogenj zopet odstraniti, ne da bi bile kaj ogrožene. Kakor se javlja, so nameravali Angleži izkrcati čete.

Južna Francija proti tretji vojski pozimi.

Curih, 26. septembra. Socialisti v južni Franciji vsaki dan močnejše agitirajo proti vojski, posebno proti tretji vojski pozimi, dasi meščansko časopisje najostreje zahteva vojno sodišče proti voditeljem »izdajalcev domovine«. Narodno časopisje poziva vlado, naj odločno nastopi in zahteva, naj se predvsem izsede in zaprotajne tiskarne, kjer natiskujejo letake proti vojski in govore socialistov.

Angleži in Francozi proti miru.

Haag, 26. septembra. Francoski in angleški poslanik sta nizozemski vladi izjavila, da bi se vsak poizkus kake nevtralne države, posredovati na Francoskem in Angleškem za mir, smatral kot neprijateljski čin. To izjavo Francoske in Angleške bodo podali tudi vladam ostalih nevtralnih držav.

Zeppelin zopet nad Anglijo.

Berlin, 26. septembra. Uradno: Del naših mornariških zrakoplovov je ponoči od 25. na 26. septembra vrgel veliko razstrelilnih in zažigalnih bomb z očitnim dobrim uspehom na angleško vojno pristanišče Portsmouth, na utrjene kraje ob izlivu Temze kakor tudi na vojaško važne industrijske in kolodvorske naprave v srednji Angliji; med drugim na York, Leeds, Lincoln in Derby. Zrakoplovci so se kljub močni obrambi vrnili nepoškodovani.

Načelnik mornariškega admiralnega štaba.

Angleško poročilo o napadu Zeppelinov na Anglijo.

London, 26. septemb. (K. u.) Uradno: V minuli noči in danes zjutraj je obiskalo sedem zrakoplovov Anglijo. Napadli so južnovzhodno obal in Nordmidland. Napad so osredotočili pred vsem na industrijska središča v Nordmidlandu. Do zdaj se še ni poročalo, da bi bile obstreljevane tvornice ali delavnice, ki bi bile vojaško važne.

V več krajih je bilo porušenih ali poškodovanih nekaj malih hiš.

Poroča se, da je bilo ubitih 29 oseb. Poizkušali niso, da bi se približali Londonu.

Z napadalci se je borila naša obrambna služba; uspešno so jih pregnali iz več velikih industrijskih središč.

K napadu na London.

Haag, 26. septembra. Zadnji zeppelin napad je bil očitno v prvi vrsti naperjen proti Londonu, v katerega okrajih je bilo vrženih več sto bomb, deloma najtežjega kalibra. Po dosedanjih ugotovitvah je bilo nad 160 hiš uničenih in poškodovanih. V Londonu samem je bilo 28 oseb ubitih, 99 ranjenih, v zunanjih okrajih pa 2 ubiti in 11 ranjenih.

Na morju.**Bremen?**

London, 26. septembra. (K. u.) Reuter: Nekemu ameriškemu parniku je zapovedano, naj se poda v bližino Montuk Pointi, da bo vlekel neki nemški podmorski čoln v Novi London (Connecticut). (To bo najbrže »Bremen«. Op. ur.)

Največja norveška ladja torpedirana.

Kodanj, 26. septembra. »Nationaltidende« poroča iz Kristijanije: Posadka potopljene ladje »Elizabeth« poroča, da je bila ladja torpedirana ob obrežju Sardinije. Posadka, 47 mož, je šla v čolne in jo je čez štiri ure sprejel na krov nek parnik. »Elizabeth« je bila največja norveška ladja. Ladja je vozila sladkor za Italijo. Skupna vrednost ladje in tovara znaša nad 9 milijonov kron.

»Garibaldi« in še tri druge ladje potopljene.

Madrid, 26. septembra. (Kor. urad.) »Agence Havas«: Neki podmorski čoln je potopil laško ladjo »Garibaldi« (1374 ton); posadko so rešili. Torpedirani so bili tudi angleški parnik »Charter House« (3021 ton), norveški parnik »Burjord« in italijanska ladja »Vege« (3026 ton); posadke so se izkrcale.

Anglija zopet zaprla promet na morju. — Vojno stanje v Harwichu.

Amsterdam, 26. septembra. (Kor. ur.) Neki tukajšnji list javlja: Angleži so zopet

začasno ustavili promet na Severnem morju.

Kodanj, 26. septembra. (Kor. ur.) Glede na poročila o zapori angleških pristanišč poročajo »Politiken« iz Bergena: Pristanišče Harwich in nekaj sosednih krajev z okolico so proglasili za vojaško ozemlje in zaprli ladjeplovbi in vsemu prometu; tega ozemlja ne sme nihče zapustiti brez potnega lista. Z evropsko celino se vzdržuje zveza severno od Harwicha.

Ententa in nevtalci.

Holandska odločena z orožjem braniti nedotakljivost svojega ozemlja.

Haag, 26. septembra. Holandska kraljica Viljemina je na splošno presenečenje vseh političnih krogov nenadoma odpotovala v poustje Skalde. Ne gre za brzo vožnjo po omenjenem ozemlju, marveč za veselovsno vpriporjen uradni obisk, ki bo trajal nerazmerno dolgo.

Potovanje kraljice Viljemine v skaldsko poustje ima namen pokazati, da si Nizozemci nikdar ne bodo dali iztrgati pomorja na korist bodoči Veliki Belgiji in da bi se moglo to izvesti le z novo krvavo vojno proti Holandski. Kraljica je dala sedaj prebivalstvu v pomorju priliko, pokazati svojo lojalnost do dedne vladarske hiše in trdno voljo, da se noče dati od nje odcepiti.

Ententa sedaj ve, česa ima pričakovati, ako bi iztegnila roko po poustju Skalde.

Sporazum nezadovoljen s špansko.

Rotterdam, 26. septembra. Angleški veleposlanik se je pri španski vladi pritožil, ker se na Španskem agitira, naj bi vzeli Gibraltar in radi ukrepov Španije ob portugalski meji.

Lugano, 26. septembra. (Kor. ur.) »Idea nazionale« trdi, da bo nadomestil španskega veleposlanika pri Kvirinalu Pina v Mileta neki drugi diplomat, ki je v Londonu in v Parizu že izvedel važne naloge. Z drugih strani se to poročilo še ni potrdilo.

Največja razstrelba na svetu.

Berlin, 26. septembra. Wolff javlja: »Norddeutsche Allgemeine Zeitung« piše: »Universal Press Association« v Novem Yorku objavlja zajamčeno poročilo angleškega poslanca Kinga, ki je izjavil: Za angleškimi črtami v Franciji se je pojavila 16. avgusta največja razstrelba, kakršne še svet ni doživel. Vrednost izgubljenega streliva se ceni na 25 milijonov dolarjev (nad 100 milijonov kron). Po uradnih podatkih to izjavo izpopolnjujemo: Po večmesečnem delu so uredili 16 kilometrov južnovzhodno od Calaisa eno največjih zalog streliva in sicer pri Houdricque. Zgradili so veliko skladišče in lop in obsežna nalagališča in izložišča. Vlaki so neprestano dovažali strelivo. Vse to so naši letalci trajno opazovali; ko so stavbe dodelali in jih napolnili s strelivom, so skupine naših letal ponoči od 20. na 21. julija napadle skladišča streliva; učinek je bil velikansk. Mogočni tabor streliva je zletel v zrak do zadnje lope. Tam, kjer je stal nekdanji tabor, ni bilo nič drugega, kot globoke udrtine in razvaline. Daleč okoli so gorele hiše, lope in druge stavbe. Dobro posrečene fotografije naših letalcev podnevi pred in po napadu dokazujejo obsežnost in važnost uničenja.

Razna poročila.**Prebiranje v Nemčiji.**

Berlin, 25. septembra. Vojni minister je zdaj odredil prebiranje za orožje trajno nesposobnih mož letnikov 1870 do 1875 in prebiranje letnika 1898.

Srbska skupščina.

Berlin, 26. septembra. Srbska skupščina na Krfu je po sedemdnevem zasedanju izrekla zaupnico vladi.

Nemiri na Portugalskem.

Rotterdam, 26. septembra. Iz Lizbone se javlja: Pozive rezervnikov prvega in tretjega portugalskega zbora so preklicali. Brzojavna zveza z Oporto in s severom je še prekinjena.

Položaj med Kitajsko in Japonsko resen.

Stockholm, 25. septembra. (Petrograjska brzojavna agentura.) Položaj med Kitajsko in Japonsko je resen, ker je Kitajska odklonila vse japonske zahteve.

350.000 delavcev namerava v Novem Jorku stavkati.

London, 26. septembra. (K. u.) »Times« poroča iz Novega Jorka: Delavske zveze v Novem Jorku so odredile v sredo stavko 350.000 organiziranih delavcev. Mestne oblasti bodo pritegnile, če bo potrebno, tudi vojske, da se bodo preprečili izgredi.

Mehika.

Bern, 26. septembra. (Kor. ur.) »Petit Parisien« poroča, da je položaj v Mehiki v vojaškem, gospodarskem in političnem oziru vedno slabši. Upor proti vladi

Carranze raste vsled obupnega gospodarskega položaja v notranjosti.

Dnevne novice.

+ »Avstrijsko barbarstvo«. Kakor znano je laška vlada naravnost ukradla palačo di Venezia v Rimu, kjer je prej bival avstrijski poslanik pri Vatikanu. Knez Colonna, rimski župan in častnik je celo predlagal, da bi se na tej palači vzdala spominska plošča veleizdajalcu dr. Battistiju. Nasprotno pa je krasno poslopje italijanskega poslaništva na Dunaju, katero je laška vlada pred leti kupila od kneza Metternicha, vedno, tudi med vojsko pod varstvom mednarodnega prava, katero pri nas spoštujemo. Nobena roka se še ni dotaknila tega poslopja. Tako postopamo Avstriji, ki nas tako radi imenujejo barbare. Kdo je večji barbar, je že v obili meri dokazala vojska. Naša palača di Venezia je sedaj dviga tožbo proti Italiji, kateri je smisel za narodno pravo in človekoljubje tuj.

+ Položnice za nadaljnjo obnovev naročnine dobe v današnji številki vsi oni cenj. naročniki, ki imajo na naslovu označeno, da jim poteka naročnina tekom teh dni, in pa oni, ki imajo označbo »m«. Naročnikom z označbo »mm« dopošljemo položnice v prihodnjih dneh, ker ni mogoče izvršiti vsega dela ob enem dnevu. Neizogibne pomote pri prilaganju položnic naj nam cenj. naročniki blagohotno oprostite, ker je pač — vojska!

+ Ukrajinci za sklicanje državnega zbora in delegacij. Dne 23. t. m. se je vršila na Dunaju seja ukrajinskih državnih poslancev. Sklenili so sledeče: Parlamentarčno zastopstvo ukrajinskega naroda v Avstriji smatra sklicanje državnega zbora in skupnih delegacij za eminentno ljudsko in državno potrebo in upa, da se bo tej odveč strani izraženi želi najhitreje ugodilo. Ta sklep je bil sprejet soglasno in bodo o njem obvestili vlado in predsednika obeh zbornic. — Istočasno je ukrajinsko parlamentarno zastopstvo sklenilo, da se obrne do predsednika poslanske zbornice s prošnjo, naj skliče parlamentarno konferenco načelnikov klubov.

+ Duhovniške vesti s štajerskega. Prestavljeni so sledeči čč. gg. kaplani: Ivan Alt iz Slov. Bistrice kot vikar v Ptuj; Franc Stermšek iz St. Vida pri Planini kot I. kaplan v Slov. Bistrico; Anton Medved iz Majšperga v St. Vid pri Planini; Ivan Ogulin iz St. Vida pri Grobelnem v Majšpergu; o. Gabrijel Planinšek od Sv. Trojice v Ljubljano. — Č. g. Jožef Toplak, vikar v Ptuj, je dobil radi bolehnosti šestmesečni dopust.

+ Predsednik državnega preživljalnega urada. Iz dunajskih političnih krogov se javlja: Za predsednika novoustanovljenega državnega preživljalnega urada bo najbrže imenovan sekčni načelnik notranjega ministarstva.

+ Nov združni zakon. Pri zadnji seji načelstva Splošne zveze kmetijskih združenj je poročal njen načelnik, da se čuje, da namerava vlada še med vojsko izdati nov združni zakon, seveda navedenim potom. To vprašanje je obravnaval pravni odsek Splošne zveze in je sklenil, nekoliko izpremeniti svoječasne predloge, ki jih je bila Splošna zveza stavila z ozirom na izdani načrt novega združnega zakona, in te izpremenjene predloge z utemeljitvijo vred predložiti vladi v uvaževanje.

— Knez Ernest Windischgrätz. Dne 27. t. m. obhaja knez Ernest Windischgrätz svoj 89. rojstni dan in vstopa v 90. leto čil in zdrav duševno in teleso. Njegov sin knez Oton je poročen z nadvojvodinjo Elizabeto, vnukinjo cesarja. Otroci tega para imajo starega očeta, ki je starejši kot praded.

— Z ozirom na cesarsko naredbo z dne 28. avgusta 1916, drž. zak. št. 281, se trgovci opozarjajo, da je po določilih § 11. zgoraj citirane cesarske naredbe dvignjena dosedanja kolkovna oprostitev za račune o terjatvah v znesku do 20 K ter da so počenši s 1. oktobrom 1916 vsi računi trgovcev in obrtnikov podvrženi kolkovni dolžnosti, in sicer tudi, ako terjatve, na katero se glasi račun, znaša samo 20 K ali pa manj kakor 20 K. Po tarifu, ki velja od 1. oktobra 1916 dalje, se imajo kolekovati računi o terjatvah v znesku do 20 K z 2 vin., v znesku po več kakor 20 K do 100 K z 10 vin., v znesku po več kakor 100 K do 1000 K z 20 vin., in v znesku po več kakor 1000 K z 50 vin. na vsaki poli. Razuredba (razveljavljenje) kolekov na računih se od 1. oktobra 1916 dalje, če se ne uporablja uradno kolekovanih računskih blanketov ali blanketov z uradno obliterovanimi kolki, lahko izvrši na ta način, da se koleki prepisejo z delom besedila računa, h kateremu spada tudi datum računa, naslov in podpis računa, ali da se koleki prenatisejo z štampiljo izstavitelja.

— Kernstock docent na dunajskem pedagogiju. Z Dunaja se poroča: Štajerski pesnik Otakar Kernstock bo koncem septembra zapustil Štajersko in se preselil na

Dunaj. Niževavstrijski deželni odbor je pridobil pesnika kot docenta za učiteljsko akademijo na pedagogiju, kjer bo predaval o poetiki, retoriki in stilistiki. K otvornemu predavanju, v katerem bo obravnaval vojno liriko, se bodo izdala posebna vabila.

— **Nova maša ogrskega Slovence.** V Beltincih na Ogrskem je preteklo nedeljo bral novo sv. mašo Florenc Forjan iz reda sv. Franciška.

— **Izpopolnitev državne aprovizacijske službe** se v kratkem času izvrši na ta način, da se osredotočita tako državna naredbena kakor tudi državna izvršilna oblast in tako pospeši vse poslovanje. V prvem oziru bo vodila aprovizacijske posle interministerielna aprovizacijska komisija, ki se na znotraj primerno preuredi. Za pravočasne vladne sklepe v važnih zadevah bo skrbel stalni odbor iz prizadetih ministrstev, ko bo redno zboroval. Kar se tiče eksekutive v aprovizacijskih vprašanjih, se bo v okviru notranjega ministrstva ustanovil pod posebnim vodstvom državni prehranjevalni urad z več oddelki, kateremu dodele potrebno število uradnikov iz strokovno prizadetih ministrstev. Razen tega dodele uradu ministerialne komisarije, ki bodo kot nadzorovalni organi v neposrednem stiku z vsemi deželnimi in okrajnimi oblastmi. V posameznih okrajih se uvede stalna nadzorovalna služba po državnih organih, ki se po potrebi dodele političnim oblastem.

— **Nov župnik v Radgoni.** Župnijo Radgona je dobil kn.-šk. tajnik dr. Avguštin Kraus. Je zmožen tudi slovenščine.

— **Padel je, kakor poročajo »Primorske Novine«, dne 2. avgusta ob priliki torpediranja ladje »Magnet« med drugimi tudi Josip Jakin iz Kojškega pri Gorici.**

— **Nove znamke** pridejo v najkrajšem času v promet na Ogrskem in Hrvaškem.

— **Smrtna kosa.** Umril je v Celju notarski kandidat dr. Otokar Baš, star 29 let. — V Novi Štiti je umrla poštarjeva vdova gospa Jadviga Dreflak, stara 78 let. — Nagloma je umrl Leopold Brudermann, posestnik v Gornji Vižingi. — Pri Sv. Tomažu pri Ormožu je umrl Ernst Markuš, bivši davčni uslužbenec v Marenbergu. — Umril je v Bočni pri Gornjemgradu nadučitelj v pok. Filip Koderman, star 83 let. — V Št. Juriju ob juž. žel. je umrl gostilničar Alojzij Neudl. — V Stari vasi pri Bizelju je umrl nadučitelj Anton Skaložnik.

— **Predčasni zrelostni izpiti na srednjih šolah.** V vojaško službo vpoklicanim srednješolcem, rojenim do vključno 1898. leta, ki služijo pri nadomestnih četah odnosno v zaledju, je na njihovo prošnjo dovoliti štiritredenski dopust v svrhu, da morejo obiskovati zadnji srednješolski razred in predčasno položiti zrelostni izpit. Ta dopust je šteti od onega dne, ko dotičnik dope v kraj, kjer namerava obiskovati šolo. Po vpisu za obiskovanje šole ima dopustnik pri šolskem ravnateljstvu prositi za potrdilo o dejanskem obiskovanju šole in ga nemudoma poslati poveljstvu nadomestne formacije svojega oddelka. Prošnjam za dopust v svrhu obiskovanja šole ali predčasne pozitivne zrelostnega izpita onih oseb, ki se že nahajajo na fronti — izvzemši c. kr. strelce in prostovoljne strelce — ni ugoditi.

— **Padel je na soški fronti** stotnik topničarskega polka Hugon grof Auersperg baron Šenberški in Žužemberški, dedni komornik in dedni maršal na Kranjskem, star 37 let. Bil je zadnji iz Kirchberškega kolena družine Auersperg.

— **Divji lovec ustrelil logarja.** Logar Ignacij Rauser iz Glinskega, okraj Nova cerkev, je 21. t. m. v gozdu naletel na divjega lovca v vojaški obleki in se moral z njim spustiti v boj, pri čemer je divji lovec ustrelil logarja iz revolverja v trebuh. Umirajočega Rauserja so prenesli v bolnišnico v Celje, kjer je naslednji dan umrl.

Ljubljanske novice.

lj **Začetek šole.** Radi pomanjkanja delavcev niso zidarska dela dovršena na kuharski-gospodinjski šoli pri uršulinkah v Ljubljani. Vsled tega se pouk ne prične 2. oktobra t. l., ampak pozneje, in sicer dne 11. oktobra t. l. (sreda). Priglasenke, ki stanujejo v zavodu, se prosijo, da so že v torek (10. oktobra) tu.

lj **Zopet »Danica« padel.** V bojih pri Gorici je padel dne 15. septembra poročnik nekega dalmatinskega polka Vladimir Bregar, štud. phil. in član slov. kat. akad. društva »Danica« na Dunaju, sin nadučitelja Bregarja v Zgornji Šiški. Pokojnik je bil vzoren dijak in vzgled marljivosti, saj je z odliko dovršil vseh osem razredov gimnazije. Toda ne samo da je vestno izpolnjeval svoje verske in šolske dolžnosti, izkazal se je tudi na bojišču kot pravi junak. Za svojo hrabrost in junaštvo je dobil »Signum laudis« in srebrno hrabrostno svetinjo 2. vrste. Junak je začasnó pokopan v Šempasu pri Gorici. Težko prizadeti družini, ki je izgubila v najkrajšem

času v vojski že svojega drugega sina pa izrekamo najglobokejše sožalje.

lj **Preureditev prodaje moke.** Stranke in trgovci z moko se opozarjajo na razglas mestnega magistrata, ki se objavi te dni glede preureditve prodaje moke. Vsaka stranka dobi moko v svojem okraju in sicer pri onem trgovcu, ki bode prodajal za dotične številke, ki jih dobi stranka na krušnih izkaznicah, ki so numerirane za vsak okraj posebej. Ker bode torej za vsako stranko in za vsako krušno izkaznico rekvirirana moka pri gotovem trgovcu — in ker se bode moka prodajala vseh 14 krušnih dni — se torej nikomur ne bode treba drenjati v trgovine ali postajati na cestah.

lj **Poružnica avstro-ogrške banke v Ljubljani sprejema razkosane dvekronske bankovce.** Vest, ki sta jo od nekega urada dobila včeraj tukajšnja slovenska dnevnik, da ljubljanska podružnica avstro-ogrške banke ne prevzema polovic oziroma četrtin dvekronskih bankovcev pač pa le pravilno zlepljene, je, kakor smo že takoj izrazili svoj dvom, popolnoma pomotna in je le obžalovati, da se je listom od take strani poslala tako površna notica, ki bi utegnila napraviti v prometu precejšnjo zmešnjavo, ako bi jo uredništvo priobčilo brez opombe. Danes smo dobili najzanesljivejšo informacijo, da tukajšnja podružnica avstro-ogrške banke od 9. do 12. ure dopoldne sprejema polovice in četrtinke razdeljenih dvekronskih bankovcev in sicer tudi posamezne polovice in četrtine. Za posamezen kos se dobi 1 K oziroma 50 vin. Želeti je, da se pazi pri trganju, kar ni tako težko, saj je že prei bankovec navadno pravilno pribogjen. Tudi naj bi posebno trgovci in obrtniki zamenjavali večje množine posameznih zloženih paketov pr 1 K oziroma 50 vin., da si tako prihranijo večkratno pot v banko. Kakor smo se prepričali, deluje pri tem tukajšnja podružnica avstro-ogrške banke jako kulantno. Ob pomanjkanju drobiža je ta način odpomoči pač noredravljati.

lj **Za ubogo begunko šusteršič** smo dobili: 20 K daruje Marija Smerke, trgovka, Stožice; 10 K daruje ljubljanski trgovec g. Avgust Jagodič.

lj **Dober lov.** Na Franc Jožefa cesti je ustavljal policijski stražnik mladega fanta z raztrganimi čevlji in novimi podkolenicami ter ga pozval, naj se izkaže, kdo in odkod da je. Iz njegovih dokumentov je razvidno, da se piše Franc Erjavec, 16 let star, iz Št. Mihela doma, hlapec, brez posla. Pri sebi je imel 1557 K 26 vin. denarja. Na vprašanje, odkod da ima toliko denarja, je izpovedal, da je vstopil v neko bajto, oddaljeno kakih 5 minut od Zatičice, da poprosi košček kruha. Ker ni bilo nikogar v sobi, je odprl škrinjo in vzel ves denar, ki se je našel pri njem. Koliko da ga je bilo, pravi, da ne ve, ker ga ni štel. Oddali so ga tukajšnjemu deželnemu sodišču.

lj **Umrli so v Ljubljani:** Luka Hribovšek, južne železnice strojevodja, 45 let. — Marija Zargi, žena strugarja, 53 let. — Marija Kosmač, dninarica, 72 let. — Kump Josip, posestnik, 58 let. — Marijana Tavželj, mestna uboga, 77 let. — Ivan Kraker, posestnik, 29 let. — Marija Ramovš, užitkarica, 85 let.

Primorske novice.

Z **goriške fronte.** Zopet so naše lepe vipavske vasi v zaledju izpostavljene sovražnemu ognju. Granate žvižgajo tja do R. Od preteklega četrtka je padlo v bližino vasi Cvetrož nad 100 granat. Veliko trpi Gradisce, kjer je nekaj hiš porušenih. Zahrbtni Lah išče žrtev med ubogim civilnim prebivalstvom.

»L' eco« v **Trstu.** Od 25. septembra dalje izhaja v Trstu večerna izdaja dnevnika »L' eco del Litorale«.

Umril je v **Padričah** pri Barkovljah posestnik Josip Grgič.

V **begunskem taborišču v Brucku** na Litvi je sedaj slovenskih beguncev okoli 3400. Gradijo pa še nove barake. V Bruck pride baje tudi zdravnik dr. Defranceschi iz Gorice. Pretekli teden je obiskal taborišče deželni glavar dr. Faidutti. Poskrbljeno je poleg ljudskošolskega pouka tudi za kmetijski pouk in otvorijo se pripravljalni tečaji.

Predsednik istrske deželne upravne komisije, dvorni svetnik Lasciar, je bil te dni v spremstvu okrajnega glavarja barona Gorizzuttija po uradnih opravkih v Pulju. Obiskal je velikega admirala pl. Hausa in pristaniškega poveljnika admirala vit. pl. Chmelarza ter si ogledal puljsko bolnišnico.

Nesreča z ročno granato. Orožje namenjeno sovražniku je končalo že veliko neprevidnim življenje. Tako se je zgodilo tudi v Čepovanu. Dve deklici ste najdlj ročno granato, nesli jo v hišo in začeli vleči vrvice. Granata razpoči, dim se vali skozi okna, razbita, v sobi leži smrtno ranjena v zadnjih vzdihljiveh mlajša 10letna deklica. Od polovice odbite roke ni ostalo nobenega znamenja. Velika sreča je bila, da je ostala 12letna sestra popolnoma nepoškodovana.

Ljudje iz Grgarja in Ravnice, ki so se umaknili pred laškimi granatami v bližnje vasi, se vračajo nazaj. V vedni nevarnosti spravljajo poljske pridelke. Namesto veseliga petja prejšnjih let ob trgatvi, odmeva od hribov grom topov in pokanje pušk. Do zdaj je porušenih le malo hiš. Hišo Fr. Doljaka v Dolu je granata popolnoma porušila, obenem pa tudi gospodarja zasula pod razvalinami, iz katerih se je skobacal zdrav. Cerkev je bila enkrat zadeta brez posebne škode. Cerkevne premakljive reči so se odpeljale na varno, ker bodo rabili cerkev v vojaške namene. Sivi gospod kurat Jožef Godnič, ki je vztrajal skozi 14 mesece na svojem mestu, videl in čutil vse vojskino gorje, videl, kako je sovražnik podiral sv. Goro, kjer je bil kot romar in spovednik najbližji sosed, biva začasno na Lokvah pri prijazni družini.

Avtomobil je povozil v Barkovljah pri Trstu 53 letnega kurjača Ivana Venturini; ponesrečenca, kateremu sta bili zlomljeni obe nogi, so prepeljali v bolnišnico.

Kužne bolezni v Trstu. Od 16. do 23. t. m. se je pripetilo v Trstu in okolici treh slučajev škrlatinke, dva slučajev difterije in davice in 54 slučajev legarja, en slučaj s mrtim izidom.

— **Umril je v Gorici** major v pok. Karol Stuffer, star 87 let.

Legar v Trstu. Kakor povsod drugje, tako so se tudi v Trstu ukrenile varnostne odredbe proti tej hudi, nalezljivi bolezni. Glavni odpor je snažnost in pazljivost pri uživanju gotovih živil. To je moderna veda, kakor pravijo učenjaki. Vendar pa bi samo ena odredba politične oblasti, ki izdaja poročila o položaju, izdala več kot vsa svarila. Ljudem se priporoča to in ono, a ne pove se jim, da je bolezen že potrkala na več krajih in da udari lahko tudi takorekoč na cesto. Če bi bilo prebivalstvo poučeno o resničnem položaju, bi se vsak posameznik bal za lastno kožo in gledal, da se izogne krtovi deželi. Ako pa je ljudstvo v statistični nevednosti, potem je seve površno in vsakdo pije in je, kar se mu zljubi. Ako ga potem v par urah nesò v mrtvašnico, je in bi bila to le tajinstvena previdnost — rešilne komisije.

V morje je skočila 22. t. m. zvečer v Trstu neznana mlada ženska. Ze nezvestno so potegnili iz vode in jo po prvi zdravniški pomoči prepeljali v bolnišnico.

Vojaške vesti.

+ **Odlikovanja.** Red železne krone 3. vrste z vojno dekoracijo sta dobila stotnik 70. pp. Edvard Praprotnik in nadporočnik 17. pp. Josip Stigger. — Vojaški zaslužni križec 3. vrste z vojno dekoracijo sta dobila nadporočnik 49. pp. Andrej Rasečnik in poročnik 96. pp. Franc Podlešak. — Ponovno najvišje pohvalno priznanje je dobil nadporočnik 6. polj. top. p. Viljem Pečnik. — Najvišje pohvalno priznanje sta dobila stotnik 87. pp. Henrik Šefčik in črnovoj. nadporočnik avditor dr. jur. Jurij Adlešič, pri mest. pov. v Trstu. — Srebrno hrabrostno svetino sta dobila tit. poddesetnik Gril Anton in infanterist Sadjak Rudolf, oba pri 27. pp. — Bronasto hrabrostno svetinjo so dobili: črnovoj. inf. 87. pp. Skale Feliks; tit. četovodje Fasching Florjan, Koren Franc, Mavsar Josip in Sternat Josip in desetnik Manfreda Vinko, vsi pri evid. oskrb. skladišču v Gradcu; četovodja 17. pp. Klopčič Josip; topničar Gregorčič Franc, Jeriha Anton, Prevetel Josip, Pihler Josip, Tančar Jak., Živko Jakob, Žličar Franc, Pekošak Jakob, Turk Alojzij, Farčnik Fr., Gabršek Anton, Goličnik Lovrenc, Lubšina Ivan, Može Ivan in Soravito Dom., vsi pri 6. težkem pol. top. p.; predmojstra Gabrovšek Ivan in Ivančič Štefan in topničar Fernetič Matija, vsi trije pri 8. polj. top. p.; infanterist 47. pp. Trebše Alojzij; topničar 28. polj. top. p. Rejc Ivan.

Pri 22. domobranskem topniškem polku so bili odlikovani: Zlato hrabrostno svetinjo je dobil častniški namestnik Emerik Mayer. Železni zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetinje je dobil Henrik pl. Braun. Železni zaslužni križec na traku hrabrostne svetinje 2. vrste so dobili: ognjehar Köck Blaž, desetnik Konrad Franc, Ploj Vekoslav in Thonhofer Josip. Bronasto hrabrostno svetinjo sta dobila predmojster Ertl Josip in topničar Schneider Franc. — Od zbornega poveljstva so bili pohvaljeni za pohvalno zadržanje pred sovražnikom Uršič Franc, Ritter Anton in Škarja Alojzij, vsi trije infanteristi pri 27. črnovoj. pp.

Razne novice.

+ **Veliko procesijo za zmago avstrijskega orožja in za mir** prirede na Dunaju 15. oktobra iz votivne cerkve v cerkev sv. Štefana. Kardinal dr. Piffel je izdal oklic.

— **Nov telefonski red in delno zvišanje pristojbin.** S 1. januarjem 1917 se uveljavljaj nov telefonski in pristojbinski red. Zvišanje znaša povprečno samo 17 odstot-

kov. Postavke se stopnjujejo, vendar tako, da se najemnikom najmanjših omrežij (do 20 najemnikov) pristojbina še zniža od 120 na 100 K. Obenem se olajša telefonski promet na deželi z uvedbo takoiimenovanih podeželnih zvez. Dosedanja razlika med poslovnimi in stanovanjskimi telefoni odpade. Daljavne doklade na glavnih in stranskih postajah se zvišajo od 3 na 4 K za vsakih 100 m. Interurbane govornilne pristojbine ostanejo neizpremenjene.

— **Dunajskim pekem** je niževavstrijsko namestništvo odvzelo prodajo moke, češ, da tudi manjvredne moke, ki jim je bila dana v prodajo, niso po določbah prodajali, ampak so jo rabili za svojo peko in v svoj dobiček.

— **Umril je v Cetinju** Ilija Hajdukovič, črnogorski pisatelj in bivši črnogorski upravitelj vojaških delavnic za orožje in arzenala.

— **Vsak dan dvanajst odredb.** Listi v Nemčiji poročajo: Odkar se je pričela vojska, je izšlo 400 odredb zveznega sveta, vlada je izdala nad 3000 odredb; nešteto odredb so izdale občine, okrožja, dežele in podrejene oblasti. Na dan je prišlo povprečno dvanajst odredb.

— **Izvoz vseh mesnih konzerv** in drugih življenjskih potrebščin, ki so napravljene iz mesa, je holandska vlada prepovedala.

V Berlinu ob 9. uri zaprta hišna vrata. V Berlinu bodo morala biti od 1. oktobra dalje vsa hišna vrata ob 9. uri zvečer zaprta.

Vojne pristojbine za častnike so v Nemčiji znatno znižali.

Službe iščejo:

Begunka iz Goriške, absolventinja VIII. razreda meščanske šole »Solski dom« v Gorici, želi mesta bodisi v kaki prodajalni ali kjer si bodi. — Za vojno službo nesposoben vojak išče službo kot sluga ali pismonoša. — Invalid prosí za kako lahko službo. — Odpuščen invalid prosí službe na železnici, če mogoče v Poljčane na Štajerskem. — Vsi oni, ki imajo oddati kako službo, naj to sporoče Dobrodelni pisarni v Ljubljani, Kolodvorska ulica št. 35.

Abiturient želi primernege mesta.
Več pri upravi lista pod št. 2343

BILANCE
za trgovska, denarna in tovarniška podjetja sestavlja zanesljiv in izurjen knjigovodja. — Stroga molčečnost z jamčena. Pismena naročila na upravo lista pod št. 2252.

Absolventinja »Slov. trgovske šole«, zmožna slovenske in nemške stenografije, sposobna strojepisja, slovenske, nemške in italijanske korespondence, **išče službo** **kontoristinje** v veletrgovini ali tovarni. Gg. reflektantje naj blagovolijo nasloviti svoja vprašanja na upravo »Slovenca« pod št. 1. oktober 2202a.

20 prascev
proda takoj Svinjerejska družba v Ljubljani, Dunajska cesta 29.

Več dobrih **zidarjev**
proti dobri plači sprejme stavbeno podjetje Andrej Černe, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 23.

Trgovski sotrudnik
(ali poslovodja), kateri je več samostojno voditi manufakturno trgovino se sprejme takoj. Cenjene ponudbe pod prva moč 2915 na upravništvo Slovenca.

Damske klobuke
za jesensko in zimsko sezono ima v veliki zalogi in po nizkih cenah **Julija Polajnkó**
Elizabetna cesta šte. 5.
Ima tudi veliko izbiro raznovrsnega kinča. — Vsako sredo in soboto se predaja tudi na svetega Jakobu trgu.

